

Kikkenborg

Jane Bækkel Møller, 2017

Før stationen blev bygget, var landejendommen og kroen Kikkenborg den eneste bygning i det, der siden skulle blive Bramming stationsby. Den hørte under Bramming hovedgård og blev brugt til krodrift fra 1780. I 1898 blev krogården afløst af Kikkenborg hotel. I 2006 blev bygningen omdannet til apotek og private lejligheder.

*Den oprindelige Kikkenborg gård, som kroen var en del af. Årstal ukendt.
Foto: Bramming Egnsmuseum.*

Kikkenborg som kro

Man ved ikke præcis hvornår eller på hvis initiativ, Kikkenborg blev grundlagt. Første gang vi støder på navnet Kikkenborg, er i kirkebogen for Darum-Bramming egnen, hvori omtales, at Jens Jensen fra Kikkenborg blev begravet den 7. marts 1743. Legenden vil vide, at navnet Kikkenborg stammer fra bygningens tidlige historie, hvor den blev brugt til at kigge efter uhæderlige personer, som ville stjæle lyng og tørv.

Kroen lå lige ved et trafikknudepunkt. Dels lå den ved landevejen mellem Ribe og Varde, dels ved en vej der gik nordpå mod den gamle landsby Bramming ved Bramming hovedgård og videre mod Endrup. Der udgik ligeledes veje vestpå mod Mulvad og Darum og østpå mod Høe og Ilsted og videre efter Gørding.

Her ses Kikkenborg kro, set fra det nordlige Storegade. Man kan fornemme, hvordan kroen har ligget ved et trafikknudepunkt, hvor rejsestalden (forrest til højre), har været brugt til at opbevare de rejsendes hestevogne. Årstal ukendt. Foto: Bramming Egnsmuseum.

Om Kikkenborgs tidlige historie ved vi, at der i 1700 tallet blev drevet kro. De fik den 30. september 1780 kongelige krobevilling. Bygningen lå på det tidspunkt alene på Bramming Hede, omgivet af egne marker. Kroen kan derfor betegnes som en landevejskro og ikke en landsbykro. Kroen var ejet af Bramming Hovedgård og tilbød overnatning og beværtning til de rejsende. Frem til midten af 1800 tallet var en stor del af de rejsende stude drivere på vej mellem Nordvestjylland og Slesvig. Da jernbanen blev anlagt i 1874, skar banen igennem krogårdens marker. Da landbruget var vitalt, ønskede Bramming Hovedgård ikke at sælge byggegrunde. Byggeriet omkring stationen blev først indledt omkring 1889. Det var først på det tidspunkt, at man kunne tale om en stationsby. Byggeriet skyldtes blandt andet de mange nye forbi-rejsende og tilflyttere. Bramming Hovedgård gik fallit i 1882, og kroens myndighed overgik derefter til en Christian Poulsen. Kroen var et godt samlingssted, og her kunne man dele de lokale nyheder. Det var mest aktuelt i slutningen af 1800 tallet og opefter, da der langsomt begyndte at komme beboelse i området.

Kikkenborg som hotel

I slutningen af 1800 tallet var det slut med krodriften på Kikkenborg. Det var også tilfældet for den oprindelige bygning. I 1897 valgte den daværende ejer, Guttorm Sørensen, at opføre et nyt hotel øst for den gamle krogård. Efter det nye hotels opførelse, rev man det gamle Kikkenborg ned.

Bramming Egnsmuseum

Det blev nu kaldt Hotel Kikkenborg. Bygmesteren var H. Nielsen. Hotellet åbnede i 1898.

Facaden ud mod Storegade, med indgangsparti i midten. Årstal ukendt. Foto: Bramming Egnsmuseum.

Noget af det første Guttorm Sørensen byggede til hotellet var en teatersal. Allerede i 1920 blev der dog indviet en ny teatersal af Edvard Jensen. Samme år blev hotellet moderniseret, og der blev anlagt en ny rejsestald. Den oprindelige rejsestald blev nedrevet i 1896, og lå på Storegade 9-11. Den nye blev opført på hjørnet af Storegade og Sct. Knuds allé. Rejsestalden blev revet ned i 1938-39, til fordel for en parkeringsplads til de efterhånden mange biler som var kommet til. Man valgte at bygge en ny rejsestald for nordenden af Kikkenborgs store sal. Den blev dog revet endeligt ned i 1977. Ti år senere på næsten det samme sted, blev der bygget et bibliotek.

Rejsestalden blev fra ca. år 1900 brugt til grisemarked. De blev afholdt helt indtil 1972.

Hotellets ejere sørgede for løbende modernisering, men stadig med respekt for den gamle ånd. Det var bl.a. Kikkenborg, der havde byens første offentlige toilet.

Billederne giver et lille indblik i, hvordan det har set ud inde i hotellets lokaler. De to øverste viser stuemiljøet hvor gæsterne har kunne opholde sig sammen. Nederst til venstre ses en spisestue, mens en gang formentligt med hotelværelser, kan ses nederst til højre. Fotos: Bramming Egnsmuseum

Hotellets gæster

I forbindelse med jernbanens indtog fik hotellet flere gæster. Inden privatbilismen for alvor slog igennem, blev hotellets gæster hentet på stationen af enten receptionisten eller hotelkarlen. De fragtede gæsternes bagage på en trækvogn.

Blandt hotellets gæster findes flere kendte navne. Digteren Jeppe Aakjær var gæst i 1913, da han skulle holde foredrag i Bramming socialdemokratiske Forening den 16. februar. En anden digter, Johan Skjoldborg, besøgte hotellet året efter, og det samme gjorde gøgleren ”professor” Labri. Mange velkendte hestehandlere kom til hotellet under 1. verdenskrig da hestehandlen blomstrede. I nyere tid har hotellet haft besøg af skuespillerne Buster Larsen og Benny Hansen.

Bramming Egnsmuseum

Hotellet var vært for borgernes fester. Billedet til venstre viser en gruppe festglade mennesker til privatfest. Billedet til højre viser en opdækket sal, hvor der skal afholdes 2x50 års fødselsdag. Fotos: Bramming Egnsmuseum.

Ikke alle gæster var lige vellidte, og der opstod somme tider slagsmål på kroen. En enkelt gang kom en flok karle fra Bramming Hovedgård, og smadrede en række spejle og service, fordi kroværten ikke ville skænke for dem pga. tidligere problemer. Karlene endte med at måtte betale for det, de havde smadret.

Under 2. verdenskrig blev hotellet beslaglagt af nazisterne. I Vestkysten den 14. oktober 1943 stod der således: *"Hotel Kikkenborg ophørte kl. 23.00 i går foreløbig med at være hotel"*. Bevillingen blev midlertidig flyttet til højskolehjemmet i Pederstræde. Hotellet fik sin bevilling tilbage da krigen sluttede.

En del af personalet på hotellet. Årstal og personer er ukendt. Foto: Bramming Egnsmuseum.

Slutningen på hoteldriften

Fra 1959 til 1964 blev der afholdt landboauktioner på hotellet. De flyttede ud på Industrivej i 1964. De er nu helt ophørt.

Bramming Bitingsted havde et værelse på 1. sal i hotellet i 44 år, inden de skiftede location til det nye rådhus, hvor de brugte byrådets mødesal, indtil

Bramming Egnsmuseum

tinget blev nedlagt i 1973. Et tingsted var der, hvor retten holdt møder. Der blev holdt møde i bitingstedet, når det ikke skulle foregå på hovedtingstedet. Fra 1972 til 1997, var der diskotek med bowlingbane. I starten blev det kaldt 7-9-13, senere omdøbt til Rådhuskroen, og til sidst Mimama. Det lukkede i 1997, og det var nu slut med diskotek i Bramming.

I 2006 var det også slut med hoteldriften, og bygningen skulle bruges til apotek og lejligheder.

Kikkenborg som apotek og lejligheder

Efter hotellets lukning, lejede Bramming Apotek lokalerne i stueetagen. Den forhenværende bygning i Jernbanegade, der husede apoteket, blev for lille til et moderne apotek og den efterhånden store efterspørgsel fra de mange nye tilflyttere.

På første salen blev der indrettet 23 lejligheder.

Ved skiftet fra hotel til lejlighedskompleks var der en del debat om, hvorvidt der skulle være altaner ved de lejligheder, som var på sydsiden.

Viceborgmesteren sagde nej og fik opbakning af byrådet. Da lejlighederne blev bygget, blev der alligevel sat altaner op.

Tidslinje

- 1743: Første skriftlige nævnelse af Kikkenborg.
- 1780: 30/9: Kroen fik kongelig krobevilling.
- 1882: Bramming Hovedgård gik fallit. Myndighed over kroen overtages af Christian Poulsen.
- 1897: Guttorm Sørensen køber Kikkenborg.
Nyt hotel blev opført.
Det gamle Kikkenborg blev revet ned.
- 1898: Det nye Kikkenborg Hotel blev åbnet.
- 1900: Rejsestalden blev brugt til grisemarked.
- 1943: 14/10: Kikkenborg blev beslaglagt af nazisterne.
- 1945: Hotellet fik sin bevilling tilbage.
- 1964: Den sidste landboauktion blev afholdt på hotellet.
- 1972: Diskotek 7-9-13 med bowlingbane blev etableret på hotellet.
Senere hed det Rådhuskroen og til sidst Mimama.
- 1997: Diskotek Mimama lukkede.
- 2006: Hoteldriften stoppede.
Bygningen skulle nu bruges til apotek og lejligheder.

Kilder

Hoffmann Birthe: *Hotel Kikkenborg – noget forsvandt*. Lokal-årbogen 2007 s. 40-45

Museumssag BRM 191 på Bramming Egnsmuseum

Bramming Egnsmuseum